

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 26Cob/57/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4213226950
Dátum vydania rozhodnutia: 05. 11. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Pavol Pilek
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2015:4213226950.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Nitre v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Pavla Pileka a členov senátu JUDr. Romana Greguša a Mgr. Erika Németha v právnej veci navrhovateľa: Centrálny depozitár cenných papierov SR, a.s., Ul. 29. augusta 1/A, Bratislava, IČO: 31 338 976, proti odporcovi: Ing. P. I., nar. XX.XX.XXXX, W. XX, O., zast.: JUDr. Ľubica Bičianová, advokátka, Záhradnícka 16/II, Komárno, IČO: 14 142 309, o zaplatenie 331,94 eura s príslušenstvom, na odvolanie navrhovateľa proti rozsudku Okresného súdu Komárno č. k. 5Cb/49/2014 - 69 zo dňa 3. februára 2015, jednohlasne, takto

rozhodol:

Odvolací súd rozsudok Okresného súdu Komárno č. k. 5Cb/49/2014 - 69 zo dňa 3. februára 2015 potvrdzuje.

Navrhovateľ je povinný zaplatiť odporcovi náhradu trov odvolacieho konania vo výške 34,95 eura na účet právneho zástupcu odporcu do 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

odôvodnenie:

Napadnutým rozsudkom súd návrh navrhovateľa zamietol a navrhovateľovi uložil povinnosť nahradiť odporcovi trovy konania vo výške 188,03 eura (trovy právneho zastúpenia), resp. 19,50 eura (zaplatený súdny poplatok).

V odôvodnení rozhodnutia súd prvého stupňa uviedol, že navrhovateľ sa návrhom zo dňa 27.11.2013 domáhal na tunajšom súde proti odporcovi vydania platobného rozkazu na uloženie povinnosti zaplatiť 331,94 eura a nahradiť trovy konania titulom súdneho poplatku za návrh.

Navrhovateľ svoj nárok odôvodnil tým, že zo strany odporcu nedošlo k zaplateniu faktúry č. 9000012702 splatnej dňa 15.02.2009 v sume 331,94 eura, a to vyúčtovanie poplatku za vedenie účtu majiteľa cenných papierov za rok 2009.

Odporca poukázal na to, že nárok navrhovateľa nie je dôvodný, a to z toho dôvodu, že na prejednávany vzťah je potrebné aplikovať príslušné ustanovenia Občianskeho zákonníka § 101 a nasl. týkajúce sa premlčania pohľadávky navrhovateľa. Súčasne vzniesol námietku premlčania, a to všeobecnú trojročnú.

Vzhľadom k tomu, že nárok navrhovateľa považoval za premlčaný, navrhol tento návrh ako nedôvodný zamietnuť.

Navrhovateľ poukázal na to, že v predmetnom prípade je potrebné aplikovať príslušné ustanovenia § 105 ZoCP, pričom právny vzťah súvisiaci s vedením účtu medzi navrhovateľom a odporcom sa spravuje práve Zákonom o cenných papieroch a v otázkach neupravených týmto zákonom sa právny vzťah

posudzuje podľa Obchodného zákonníka. Preto podľa § 387 Obchodného zákonníka je premlčacia doba štvorročná a plynie odo dňa, keď sa právo mohlo vykonať po prvý raz.

Súd vo veci vykonal dokazovanie a na základe takto vykonaného dokazovania súd ustálil nasledovný skutkový a právny záver.

Za vedenie účtu majiteľa za rok 2009 vystavil navrhovateľ faktúru č.9000012702 so splatnosťou dňa 15.02.2009 v sume 331,94 eura, a to za rok 2009. Spoplatnená bola služba CD-55-vedenie účtu majiteľa, ktorú poskytuje navrhovateľ odporcovi v zmysle § 99 ods. 8 ZoCP za odplatu. Cena služby je vypočítaná v zmysle Cenníka Centrálného depozitára cenných papierov SR, ktorý bol schválený v súlade so všeobecne záväznými právnymi predpismi konkrétne článok 4.1..

Navrhovateľ návrh na súd podal dňa 27.11.2013.

Odporca vzniesol námietku premlčania.

Podľa § 58 ods. 5 Zákona č. 600/1992 Zb. o cenných papieroch: Právny vzťah medzi majiteľom účtu a strediskom sa spravuje týmto zákonom a Obchodným zákonníkom.

Podľa § 174 ods. 1 ZoCP, sa zrušujú § 1 až 99f a § 102 Zákona č. 600/1992 Zb. o cenných papieroch.

Podľa § 161 ZoCP, ustanoveniami tohto zákona sa spravujú aj právne vzťahy vzniknuté pred nadobudnutím účinnosti tohto zákona, vznik týchto právnych vzťahov ako aj nároky z nich vzniknuté pred nadobudnutím účinnosti tohto zákona sa však posudzujú podľa doterajších predpisov, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 105 ods. 5 ZoCP, právne vzťahy medzi členom, ktorému bol účet majiteľa zariadený a Centrálnym depozitárom a právny vzťah medzi členom a majiteľom takéhoto účtu sa spravujú týmto zákonom a Obchodným zákonníkom.

Z vykonaného dokazovania je zrejmé, že účet žalovanému bol zriadený dňa 30.04.2003, t. j. za účinnosti Zákona č. 600/1992 Zb., ktorý priamo v § 58 ods. 5 ustanovoval, že právny vzťah medzi majiteľom účtu a strediskom sa spravuje Zákomom o cenných papieroch a Obchodným zákonníkom. Zákon č. 600/1992 Zb. bol účinný do 31.12.2001, ZoCP účinný od 01.01.2002 v § 174 ods. 1 zrušil okrem iného aj § 58 ods. 5 Zákona č. 600/1992 Zb. a v § 161 stanovil, že právne vzťahy vzniknuté za účinnosti ZoCP sa budú posudzovať podľa tohto zákona. Ustanovenie § 105 ods. 5 ZoCP však nemožno použiť na posudzovanie právneho vzťahu medzi žalobcom a žalovaným, keďže toto ustanovenie len odkazuje na použitie ZoCP a Obchodného zákonníka na právne vzťahy medzi členom, ktorému bol účet majiteľa zriadený a majiteľom takéhoto účtu. Zástupkyňa žalobcu potvrdila, že žalovaný ako majiteľ účtu nemá žiaden vzťah s členom. Kto je členom upravuje § 104 ods. 1 ZoCP.

Podľa § 261 ods. 1 Obchodného zákonníka účinného v čase vzniku nároku navrhovateľa, táto časť zákona upravuje záväzkové vzťahy medzi podnikateľmi, ak pri ich vzniku je zrejmé s prihliadnutím na všetky okolnosti, že sa týkajú podnikateľskej činnosti.

Na základe vyššie uvedených zákonných ustanovení je súd tohto názoru, že v danom spore sa nejedná medzi účastníkmi konania o obchodno záväzkový vzťah. Jedná sa o vzťah, ktorý je potrebné posudzovať podľa ustanovení § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka a podľa ustanovení Zákona o ochrane spotrebiteľa.

Vzhľadom k vyššie uvedenému súd rozhodol tak, ako je to uvedené vo výroku tohto rozsudku.

Rozhodnutie o náhrade trov konania sa zakladá na ustanovení § 142 ods. 1 O. s. p. na princípe úspešnosti. Súd úspešnému účastníkovi - odporcovi priznal náhradu jeho trov konania vo výške 188,03 eura.

Rozsudok napadol v zákonnej lehote odvolaním navrhovateľ, ktorý sa domáhal jeho zmeny tak, že odvolací súd návrhu navrhovateľa v celom rozsahu vyhovie.

V dôvodoch odvolania uviedol, že rozhodnutie súdu vychádza z nesprávneho právneho posúdenia resp. že súd vec nesprávne právne posúdil tým, že nepoužil správne ustanovenia právneho predpisu a nedostatočne zistil skutkový stav.

Ďalej v odvolaní uviedol, že dňa 30.04.1993 bol odporcovi Strediskom cenných papierov SR, a.s. zriadený účet majiteľa cenných papierov na základe evidencie cenných papierov. V predmetnom roku 2009 CDCP naďalej viedol odporcovi účet majiteľa a evidoval na ňom cenné papiere, čím vznikla odporcovi povinnosť platiť navrhovateľovi poplatok za vedenie účtu majiteľa cenných papierov u navrhovateľa.

Odporca nie je v danom záväzkovom vzťahu v postavení spotrebiteľa. Je potrebné zaoberať sa legálnou definíciou spotrebiteľa, v zmysle ktorej by odporca mohol byť spotrebiteľom len v prípade, pokiaľ by nakupoval výrobky alebo požíval služby pre priamu osobnú potrebu seba alebo členov svojej domácnosti. Odporca ako majiteľ cenných papierov nespĺňa podmienky konštituované v zákone o ochrane spotrebiteľa a z dôvodu charakteru práv, ktorými disponuje v dôsledku vlastníctva cenných papierov, z objektívnych príčin ani spĺňať nemôže. Odporca teda v danom právnom vzťahu nie je spotrebiteľom.

Odporca v danom prípade nenadobudol veci bežnej spotreby, ale rozhodol sa zhodnocovať svoje finančné prostriedky investíciou na kapitálovom trhu nadobudnutím cenných papierov. Takéto investície dávajú nadobúdateľovi možnosť spolupôsobiť na správe spoločnosti, resp. inej zákonom určenej osobe v zmysle osobitných predpisov.

V danom prípade odporca nadobudol akcie obchodnej spoločnosti. Akcionár má okrem iného v zmysle Obchodného zákonníka právo zúčastňovať sa na valnom zhromaždení spoločnosti, ako najvyššieho orgánu spoločnosti, a teda rozhodovať o zákonom stanovených otázkach týkajúcich sa spoločnosti.

Ako vyplýva z vyššie uvedenej definície cenného papiera, s cennými papiermi sú spojené práva, pričom takýmito právami sú aj práva akcionára ako spoločníka podieľať sa podľa zákona a stanov spoločnosti na jej riadení, zisku a na likvidačnom zostatku.

Vzťah odporcu ako spoločníka a obchodnou spoločnosťou, pokiaľ ide o vzťahy týkajúce sa účasti na spoločnosti sa výslovne v zmysle ust. § 261 ods. 6 Obchodného zákonníka spravuje týmto zákonom.

Je zrejmé, že odporca ako každý majiteľ cenných papierov týmito disponoval za účelom dosiahnutia zisku, a teda zvyšovania svojho majetku. Cenné papiere teda predstavujú majetkové právo ich majiteľa, ktorý s nimi môže na základe vlastného rozhodnutia, vo vlastnom mene a na vlastnú zodpovednosť nakladať.

Ako už navrhovateľ uviedol, neexistuje iné ako obchodnoprávne využitie cenných papierov, a teda odporcovi nemožno priznať status spotrebiteľa.

Predmetný právny vzťah medzi odporcom a navrhovateľom rovnako nepredstavuje spotrebiteľskú zmluvu, keďže medzi navrhovateľom a odporcom nedošlo k uzavretiu zmluvy v zmysle ust. § 43a nasl. Občianskeho zákonníka, a tento právny vzťah vznikol priamo zo zákona.

Právnym dôvodom vzniku predmetného právneho vzťahu medzi odporcom a navrhovateľom bol samotný zákon (zákon č. 600/1992 Zb. a neskôr zákon č. 566/2001 Z. z.), a nie zmluvy v zmysle § 43a a nasl. Občianskeho zákonníka, ako predpokladá § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka upravujúce spotrebiteľské zmluvy, pričom samotný zákon, ktorý bol dôvodom vzniku daného právneho vzťahu ustanovoval použitie Obchodného zákonníka.

Je nepochybné, že právny vzťah medzi CDCP a osobami, ktorým CDCP vedie účet majiteľa sa v otázkach upravených zákonom č. 566/2001 Z. z. v znení neskorších predpisov spravuje ustanoveniami ZoCP (§ 1 ZoCP). Na základe vyššie uvedených ustanovení je zrejmé, že v otázkach neupravených ZoCP sa tieto právne vzťahy spravujú ustanoveniami Obchodného zákonníka, a teda aj pokiaľ ide o inštitút premlčania.

Podľa § 105 ods. 5 ZoCP sa vzťah medzi členom CDCP a majiteľom účtu výslovne spravuje ZoCP a Obchodným zákonníkom. Uvedené ustanovenie rovnako určuje Obchodný zákonník ako rozhodný predpis pre úpravu vzťahov medzi CDCP a členmi. Napriek absencii výslovného zákonného určenia rozhodného predpisu, ktorým sa spravujú vzťahy súvisiace s vedením účtu majiteľa medzi CDCP a klientmi, máme za to, že tieto právne vzťahy sa spravujú ZoCP a v neupravených otázkach Obchodným zákonníkom. V oboch prípadoch, kedy je účet majiteľa cenných papierov vedený, či už v CDCP alebo u člena, ide o právny vzťah - vedenie účtu majiteľa v súlade s § 105 ZoCP. Je teda zrejmé, že v oboch prípadoch ide o rovnaký právny vzťah, na ktorý je potrebné aplikovať ustanovenia toho istého zákona, a teda ZoCP a Obchodného zákonníka.

Rovnako v zmysle právnej úpravy účinnej v čase zriadenia účtu odporcu sa právny vzťah v súvislosti s vedením účtu výslovne spravoval ustanoveniami zákona č. 600/1992 Zb. a Obchodným zákonníkom. Tento právny vzťah sa po zmene právnej úpravy ďalej spravuje ustanoveniami ZoCP v zmysle ust. § 161 ZoCP, pričom vznik právneho vzťahu, ako aj nároky z neho vzniknuté pred nadobudnutím účinnosti ZoCP sa posudzujú podľa doterajších predpisov, ak ZoCP neustanovuje inak.

V prípadoch, ak CDCP vedie za odplatu účet majiteľa pre klienta, ktorý nie je členom, dáva na otázku stanovenia rozhodného právneho predpisu, ktorým sa tento právny vzťah spravuje odpoveď ust. § 261 ods. 5 písm. c) Obchodného zákonníka, v zmysle ktorého sa Obchodným zákonníkom spravujú záväzkové vzťahy z odplatných zmlúv týkajúcich sa cenných papierov. V danom prípade ide nepochybne o záväzkový právny vzťah týkajúci sa cenných papierov, ktorý je v zmysle ZoCP odplatný.

Navrhovateľ naďalej v zmysle svojich tvrdení je toho názoru, že predmetný právny vzťah nemá povahu spotrebiteľského vzťahu a použitie občianskoprávnej premlčacej lehoty v tomto vzťahu nemá oporu v zákone a súvisiacej judikatúre.

K odvolaniu sa vyjadril odporca, ktorý navrhol napadnutý rozsudok ako vecne správny potvrdiť. Odporca ďalej vo vyjadrení uviedol, že napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa považuje za vecne správny. Prvostupňový súd správne zistil skutkový stav veci a vec správne právne posúdil.

Napriek rozsiahlosti odvolania navrhovateľa sa vo svojom odvolaní nevysporiadal s ustanovením § 9 ods. 1, 2, 3 ZoCP, v zmysle ktorého:

1. ustanovenia tohto zákona sa vzťahujú na všetky cenné papiere, ak osobitný zákon neustanovuje inak.
2. na cenné papiere sa vzťahujú ustanovenia Občianskeho zákonníka o hnutelných veciach, ak tento zákon alebo osobitný zákon neustanovuje inak.
3. právne vzťahy vzniknuté pri uplatňovaní práv spojených s cennými papiermi, ktoré sa môžu uplatňovať len voči emitentovi alebo voči inej zákonom určenej právnickej osobe alebo fyzickej osobe, sa spravujú ustanoveniami Obchodného zákonníka alebo Občianskeho zákonníka o záväzkových právnych vzťahoch, ak tento zákon alebo osobitný zákon neustanovuje inak.

Vychádzajúc z uvedeného, samotný zákon o cenných papieroch nevyklučuje ako použitie ustanovení Obchodného zákonníka, tak ustanovení Občianskeho zákonníka.

Zákon č. 634/1992 Zb. o ochrane spotrebiteľa v znení neskorších predpisov obsahoval s účinnosťou od 25.11.2004 ustanovenie § 23a, podľa ktorého sa za spotrebiteľské zmluvy považovali zmluvy uzavreté tak podľa Obchodného ako aj podľa Občianskeho zákonníka. Teda ani zmluvou uzatvorenou podľa ustanovení Obchodného zákonníka nebolo možné obísť inštitút spotrebiteľských zmlúv obsiahnutý v Občianskom zákonníku.

Podľa § 23a cit. zákona:

(1) Spotrebiteľskými zmluvami sú zmluvy uzavreté podľa Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, ako aj všetky iné zmluvy, ktorých charakteristickým znakom je, že sa uzavierajú vo viacerých prípadoch, a je obvyklé, že spotrebiteľ obsah zmluvy podstatným spôsobom neovplyvňuje.

(2) Na spotrebiteľské zmluvy, ktoré neboli uzavreté podľa osobitného predpisu, 13d) sa primerane použijú ustanovenia tohto predpisu.

Takýto záväzkovo právny vzťah ako spotrebiteľský posúdil aj napr. Krajský súd Žilina - rozsudok sp. zn. 9Co/474/2014 zo dňa 13.11.2014, Okresný súd Bratislava III - rozsudok sp. zn. 25Cb/112/2014 zo dňa 01.12.2014, Krajský súd Prešov - rozsudok sp. zn. 14Co/80/2014 zo dňa 26.02.2015, ktorým potvrdil rozsudok OS Humenné č. k. 17C/1/2014 - 67 zo dňa 10.03.2014.

Odvolačný súd prejednal odvolanie navrhovateľa v súlade s ust. § 212 ods. 1 a 214 ods. 2 OSP, pričom vo veci rozhodol postupom podľa § 156 ods. 3 OSP, pričom dospel k záveru, že rozhodnutie súdu prvého stupňa je potrebné podľa § 219 ods. 1 OSP ako vecne správne potvrdiť.

Odvolačný súd sa v celom rozsahu stotožňuje so skutkovým stavom tak, ako to zistil súd prvého stupňa a tieto skutkové zistenia považuje za správne, zodpovedajúce vykonanému dokazovaniu.

Za správne považuje odvolačný súd aj závery súdu prvého stupňa, v zmysle ktorých je na daný vzťah potrebné aplikovať ustanovenia Občianskeho zákonníka, a to aj v časti týkajúcej sa premlčania avšak čiastočne z iných dôvodov. Ustanovenia Obchodného zákonníka nemožno aplikovať z dôvodu absencie ustanovenia, ktoré by daný vzťah podriaďovalo pod ust. Obchodného zákonníka.

Tak ako správne súd prvého stupňa uvádza, takýmto ustanovením nie je ust. § 105 ods. 5 zák. č. 566/2001 Z. z. nakoľko toto ustanovenie odkazuje na Obchodný zákonník len vzťahy medzi členom a centrálnym depozitárom a vzťahy medzi členom a majiteľom účtu. Napriek logickej argumentácii navrhovateľa, že aj vzťah medzi centrálnym depozitárom a majiteľom účtu je potrebné podriaďovať pod úpravu Obchodného zákonníka, súd túto argumentáciu nemohol prijať, nakoľko zo zákona jednoducho nevyplýva.

Ani z ust. § 261 ods. 6 písm. c) Obchodného zákonníka nemožno vyvodiť záver, že ide o absolútny obchod, keďže ide o záväzkový vzťah z odplatných zmlúv týkajúcich sa cenných papierov. Medzi účastníkmi existuje síce záväzkový vzťah upravený zákonom o cenných papieroch, avšak nejde o vzťah, ktorý by vznikol na základe odplatných zmlúv, ktoré sú ako zmluvy definované v ust. § 30 a nasl. zák. č. 566/2001 Z. z..

Argumentácia navrhovateľa, že aj na vzťah odporu ako akcionára a spoločnosti, ktorej akcie vlastní sa použijú ust. Obchodného zákonníka, je právne irelevantná.

Konštatovanie, že medzi účastníkmi nejde o vzťah založený na základe zmluvy, ale o vzťah vzniknutý zo zákona, sa vzťahuje aj na nesprávnu argumentáciu súdu prvého stupňa, keď daný vzťah posúdil ako spotrebiteľsko-právny vzťah. Nemôže ísť o spotrebiteľsko-právny vzťah, ktorý by spravoval ustanovenia o spotrebiteľských zmluvách, nakoľko medzi účastníkmi žiadna zmluva uzatvorená nie je.

Napriek uvedenému, je správny záver súdu prvého stupňa, spočívajúci v tvrdení, že na daný vzťah sa aplikujú ustanovenia Občianskeho zákonníka a je len samozrejmé, že tieto sa aplikujú aj v časti týkajúcej sa premlčania nárokov. V tejto časti preto súd prvého stupňa vyhodnotil vnesenú námietku premlčania, ktorá bola prekážkou priznania uplatneného nároku, správne.

Keďže odporca bol v konaní pred odvolacím súdom úspešný, priznal mu súd v súlade s ust. § 142 ods. 1 OSP náhradu trov odvolacieho konania vo výške 34,95 eura, za 1 úkon právnej pomoci 26,56 eura, 1 x režijný paušál vo výške 8,39 eura v súlade s ust. § 10 ods. 1 a 16 ods. 3 vyhl. č. 655/2004 Z. z..

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.